

Utrecht, 26 augustus 2002

Geachte mevrouw Poesse,

Tot het tegendeel blijkt denk ik dat de boerderij "t Worle", waar u naar vraagt de boerderij het Waarle is, die volgens mij nog steeds bestaat. Ik denk dat de vorm "Worle" tamelijk dicht komt bij de hedendaagse dialectuitspraak van de naam, al hoorde ik wijlen mijn echtgenote de van dat erve afgeleide familienaam altijd uitspreken als "te Wáarlo" ("tewaalo"). In de lijsten en op de kaarten van het Boerderij- en Veldnamenonderzoek van Hengelo (uitgave Staringinstituut) staat het Waarle als "t Waorle".

Uit uw brief begrijp ik dat het door u bedoelde erve tot ca. 1950 bezit was van de familie van uw achterneef en ik ben zo brutaal om te denken dat dit een gewone plattelandsfamilie is. Dat betekent dan dat het Waarle ooit uit handen geraakt is van de (adellijke of magistraten)familie die het bezat. Ik heb wel veel gegevens over de bewoningsgeschiedenis van het Waarle, doch over het eigendom ervan weet ik weinig. Rond 1649 (verpondingskohier) was het erve in het bezit van Coenraad van Munster, een hoge piet uit Zutphen, en vermoedelijk ergens familie van de Jonkheren Van Munster die ooit de Havesathe Leemkuil bezaten. Tot omstreeks 1700 lezen we nogal eens dat de achtereenvolgende bewoners financiële problemen hadden en gerechtelijk achter hun vossen gezeten werden door hun landheer. Helaas had ik in de tijd dat ik dit noteerde nog niet zoveel belangstelling voor het eigendom door grootgrondbezitters; als het om boerenfamilies als eigenaars ging zou ik dit beslist wel genoteerd hebben, want die gegevens helpen je vaak verder met het genealogische gepuzzel.

Over de achttiende eeuw heb ik geen gegevens gevonden m.b.t. het eigendom van Waarle. Dat is jammer, want juist in die tijd moet dit erve in "boerenhanden" gekomen zijn (als ik uw brief goed interpreteer). Het kan trouwens ook later zijn, want na de Franse Tijd zijn heel veel boerderijen van "stedelingen" overgegaan naar "plattelanders/bewoners".

Over de bewoningsgeschiedenis van de Hengelose boerderijen heb ik meestal gegevens tot ca 1811, dus uit de DTB- en ORA-tijd. De laatste bewoners van Waarle die ik "ken" zijn degenen die op de lijst van Gereformeerde ingezetenen van 1798 staan. Het zijn Reijnt Waarle en zijn gezin. Zijn vader was Jan Memelink op Waarle en in zijn familie herken ik geen verwantschap met de Garritsen's die u noemt. Maar dat kan ook net wat later gekomen zijn.

Het begin van de reeks Garritsen's die u noemt herken ik als bewoners van erve Tiller of Grote Geltink, vandaar ook de toenaam "Tilder" van Berend Garritsen. Ook van hen zie ik in mijn gegevens niet hoe ze eventueel in het bezit van het Waarle kunnen zijn gekomen. Een en ander betekent echter niet alles, want ik heb uiteraard nog heel wat witte plekken op mijn Hengelose kaart: je bent nooit uitgestudeerd.

Tenslotte: waar is Waarle? Ik stuur u een copie van een stuk topografische kaart waarop u het Waarle ziet staan. Vanuit het dorp in zuidoostelijke richting de Aaltenseweg in, en dan meteen buiten het dorp de eerste zijweg rechts (de Gompertsdijk) en dan de eerste boerderij rechts.

Ik hoop dat u met mijn antwoord wat verder kunt komen.

Met vriendelijke groeten,

Jarich Renema ✕